

איגוד התעשייה הקיבוצית בישראל

סקירה שנתית 2009

תוכן העניינים

3	על עשייה ותקווה - חג וסיפוק, דאגה ומבט קדימה	יונתן מלמד
5	עיקרי הסקירה	עמוס רבין
7	דברי פתיחה	שלומית ארבל
8	נתונים כלליים	
10	מכירות ויצוא	
17	עבודה ועובדים	
20	נכסים והשקעות	
21	רווחיות	
24	התעשייה הקיבוצית בהשוואה לתעשייה הישראלית	
30	מפעלים אזוריים	
31	התעשייה הקיבוצית באזורי עדיפות לאומית	

עריכה ועיבוד נתונים: שלומית ארבל
 ח"ח רות רכס - ברית פיקוח
 עיצוב והפקה: ארטמדיה געתן
 צילומים: ארכיוני המפעלים

על עשייה ותקוה - חג וסיפוק, דאגה ומבט קדימה

יונתן מלמד, יו"ר האיגוד

התנועה הקיבוצית חוגגת את יובל ה-100. התעשייה הקיבוצית מציינת יובל 50 ל"מהפכה התעשייתית" בקיבוצים. מהפכה שבה הפכו הקיבוצים ממשקים אגרריים לשובים תעשייתיים, שכלכלתם בנויה ותלויה במפעליהם.

סיכומי שנת 2009 המופיעים בחוברת זו מיצרים תחושת **סיפוק**. נכנסנו לשנת 2009 בחששות רבים, שנבעו מהמשבר הכלכלי העולמי. בזכות התגובות והצעדים המהירים, שנעשו על ידי ההנהלות, קיבלנו הוכחה שניתן לעבור משברים ולצאת מחוזקים.

ביצועי התעשייה הקיבוצית בשנת 2009 היו מצוינים. למרות הירידה בהיקפי הפעילות, חל שיפור משמעותי ברווחיות החברות. שיפור התוצאות נבע מכמה גורמים, ביניהם תנאי הסחר, שערי המטבע ופעולות ההתייעלות שבוצעו במהירות ובנחישות של ימי משבר.

כנציגי התעשיינים אנו פועלים לחלוקת סיכוני ההשקעה במפעלים בין התעשייה לממשלה. הדבר נעשה בעיקר ע"י שימוש בחוק לעידוד השקעות הון בתעשייה, עליו אנו נלחמים כנגד עמדות משרד האוצר וראשי בנק ישראל. מחובתינו, כאשר הסיכון מוכיח את כדאיותו והתעשייה מצליחה, להשיב את "חלקה של המדינה" באמצעות תרומה לקהילה. אכן לשמחתנו מפעלים רבים משקיעים משאבים מכל הסוגים על מנת לסייע לקהילה ועל כך יבורכו.

במהלך שנת 2010 השלמנו מהלך שהחל לפני 20 שנה בחתימה על אמנת הצטרפות איגוד התעשייה הקיבוצית להתאחדות התעשיינים. אמנה שנחתמה ע"י נשיא התאחדות התעשיינים דב לאוטמן ויו"ר איגוד התעשייה הקיבוצית עמוס אפשטיין. במהלך 20 השנים מאז החתימה, גבר והתהדק הקשר ושיתוף הפעולה בין איגוד התעשייה הקיבוצית והתאחדות התעשיינים, בתמיכתם של נשיאי ההתאחדות ויו"ר האיגוד. בשנת 2010 הבשילו התנאים ו-245 מפעלי התעשייה הקיבוצית הצטרפו כאיגוד להתאחדות התעשיינים. אנו רואים במהלך חשוב זה חיזוק משמעותי למעמדה של התעשייה בישראל כגוף אפולטי משפיע על הכלכלה והחברה בישראל.

לרשות מפעלי התעשייה הקיבוצית נפתח מנגנון חזק ומאומן, של אנשי מקצוע בהתאחדות התעשיינים, העומד לעזרתם במגוון פעילויות רחב. בשנים הקרובות יעשה מאמץ לשילוב אנשי התעשייה הקיבוצית במסודות ההתאחדות כשותפים מלאים בעשייה ובקביעת המדיניות.

דואגים אנו, מהמשכו של משבר הכלכלה העולמית, מהיקפו הרחב, מהכלים בהן מנסות המדינות להלחם במשבר. יכולתה של ישראל להשפיע ב"מלחמות המוניטאריות" העולמיות ממש אפסית, ועם כל הכבוד לבנק ישראל, אל לנו לצפות שישנה סדרי עולם, ברכישת כמה מאות מיליוני דולרים. אך יחד עם זאת דווקא בגלל גודלה (הקטן) של ישראל ניתן לנצל הזדמנויות, ידע וניסיון להצלחות כלכליות.

המפתח להצלחה נמצא במחקר והפיתוח. יכולתה של התעשייה הישראלית להביא ערכים נוספים יחזק את מעמדה בשווקי העולם. משרד התמ"ת מסייע בצורה מסיבית וראויה לציון למו"פ בתעשייה, מתוך הבנה שזהו ה"נשק" המתאים לתעשייה הישראלית ב"מלחמה" הכלכלית העולמית.

נמצאים אנו לקראת סיומה של שנת 2010, השונה בתכלית משנת 2009. תנאי הסחר הורעו, שערי המטבעות שונים, מחירי חומרי הגלם אחרים. הדבר היחיד שהוטב הוא ניסיון ההתמודדות בתנאי משבר. אנו צופים בשינויים החלים בשווקי המשקל הכלכלי בין האזורים בעולם, שינויים שהם הרבה יותר מכלכליים.

מבטנו קדימה באמונה שהשלום יושג באזורנו ובתקווה רבה שההזדמנות לא תוחמק. בתנאי שלום תפרח הכלכלה ותחגוג התעשייה. יש לעשות ככל האפשר, תוך לקיחת סיכונים מחושבים על מנת לקדם את השלום. עמי האזור צריכים ומיחילים לשלום ולשגשוג כלכלי - נדרשת מנהיגות בשני הצדדים.

אוקטובר 2010.

עיקרי הסקירה

עמוס רבין - מנכ"ל האיגוד

שנת 2009 התנהלה בצילו של המיתון הגלובאלי. התעשייה הקיבוצית התמודדה עם ירידה בביקושים, וירידה במחירי התפוקות והתשומות. כל אלו הביאו לירידה של 9.4% במכירות. עם זאת ההערכות הנכונה, נקיטת צעדי חיסכון וניהול זהיר ומחושב, הביאו לגידול משמעותי ברווח התפעולי.

מכירות

בשנת 2009 הסתכם מחזור הפעילות של התעשייה הקיבוצית ב־38 מיליארד ש"ח. בפעילות המפעלים (ללא המפעלים האזוריים) חלה ירידה של 9.4% בהשוואה לשנת 2008 והמכירות הסתכמו ב־31 מיליארד ש"ח. בחינת מגזרי הפעילות מראה שהיצוא הישיר של התעשייה הקיבוצית הצטמצם בשנת 2009 ב־16%. מנגד נרשם גידול של 23% בפעילות חו"ל. סה"כ היצוא, כולל פעילות חו"ל, הצטמצם ב־7.7%. היקף הירידה בשוק המקומי היה 11.3%, גבוה מהתחזיות המוקדמות. כלל התעשייה הישראלית רשמה בשנת 2009 ירידה ראלית של 6% במכירות. ענף הרכיבים האלקטרוניים שרשם גידול חד במכירות מיתן את הירידה. בניכוי ענף זה רשמו יתר ענפי התעשייה ירידה של כ־16%.

היצוא

היצוא הכולל (כולל פעילות בחול) הסתכם ב־19.3 מיליארד ש"ח (4.9 מיליארד דולר). היצוא הישיר של התעשייה הקיבוצית, עמד בשנת 2009 על 13.5 מיליארד ש"ח (3.4 מיליארד דולר). בערכים שקליים מנוכי מדד רשם היצוא הישיר נסיגה של 16%. בסוף 2009 היווה היצוא (כולל פעילות חו"ל) 62% מסך המכירות. היקף היצוא לצפון אמריקה ולשוק האירופי הוא דומה, 37.6% ו־36.1% בהתאמה. כ־23% מתפוקת התעשייה הקיבוצית, מיועדת לכל אחד מהשוקים הנ"ל.

הפעילות בחו"ל

היקף הפעילות בחו"ל בדרך של הקמת מפעלים או רכישת חברות ואתרי ייצור צוברת תאוצה מזה מספר שנים. מהלך זה נובע מתוך ראיית השוק הרלוונטי כשוק כלל עולמי בעיקר בקרב החברות הגדולות. היקף הפעילות בחו"ל צמח השנה ב־23% והגיע ל־5.8 מיליארד ש"ח (כ־1.5 מיליארד דולר), 19% מכלל הפעילות התעשייתית. חלק מגידול זה היה על חשבון הקטנת היקפי הפעילות בישראל.

עבודה

מספר המועסקים בתעשייה הקיבוצית כולל המפעלים האזוריים, עמד בשנת 2009 על 45 אלף. סך המועסקים במפעלים בקיבוצים 31 אלף, מהווה ירידה של 5.4% ביחס לשנת 2008. בנוסף הועסקו כ־14 אלף עובדים במפעלים האזוריים וחברות הבת שלהם. בשל השינויים במבנה ההתפרנסות בקיבוצים החל משנת 2007 לא מתפרסמים נתונים על חלקם של חברי הקיבוצים מכלל המועסקים בתעשייה הקיבוצית. להערכתנו כ־10,000 חברי קיבוצים מועסקים בתעשייה הקיבוצית.

רווח והפסד

חשבון הרווח וההפסד המצרפי של התעשייה הקיבוצית מצביע על עליה ניכרת בשיעורי הרווח הגולמי והרווח התפעולי. בערכים מוחלטים גדל הרווח הגולמי ב־8.8% והרווח התפעולי ב־31.8%.

הרווח התפעולי המצרפי הסתכם ב־2009 ל־3 מיליארד ש"ח. השיפור ברווחיות נובע מירידה ניכרת במחירי חומרי הגלם וההובלה, בשילוב עם צעדי התייעלות שנקטו המפעלים כחלק מההתמודדות עם הירידה בביקושים. לרווחיות הגבוהה שהשיגו שני מפעלים גדולים בענף הפלסטיקה היתה השפעה ניכרת על רמת הרווחיות של הענף ושל כלל התעשייה הקיבוצית.

השקעות

השקעות התעשייה הקיבוצית הסתכמו בשנת 2009 במיליארד ש"ח, ירידה של 41% בהשוואה לאשתקד. צימצום ההשקעות והקפאת פרויקטים, היו חלק מהצעדים שנקטו המפעלים להתמודדות עם המשבר. עם זאת, תמונת ההשקעות הכוללת מצביעה על פערים גדולים בין המפעלים השונים.

מגמות ושינויים

ענף הפלסטיקה הוא הענף הדומיננטי בתעשייה הקיבוצית 48% מהמכירות ו־63% מהייצוא. שני ענפים נוספים שבולטים הם ענף המזון 15.7% מהמכירות וענף המתכת 10.7% מהמכירות.

מספר החברות והמפעלים הקיבוציים שבהם יש שותף/שותפים חיצוניים, עמד בשנת 2009 על 95. חלקם בסך ההכנסות הסתכם ב־58%.

כניסת שותפים למפעלי התעשייה הקיבוצית הוא אחד התהליכים המשמעותיים ביותר שמתרחשים בשנים האחרונות. תהליך זה משפיע וישפיע בעתיד הן על המפעלים והן על הקיבוצים בצורות שונות החל במבנה ההון, יציבותם, אמצעי הייצור שברשותם, מבנה התעסוקה, קצב ההתפתחות ועוד.

המשבר הכלכלי פיננסי העולמי שעוצמתו החלה להתברר ברבע האחרון של שנת 2008, לא פסח גם על מפעלי התעשייה הקיבוצית. ההתארגנות המהירה, צעדי התייעלות והחסכון שנקטו רב המפעלים, בשילוב עם ירידת מחירי חומרי הגלם וההובלה, והתחזקות הדולר איפשרו לצלוח את המשבר. חוסנה העסקי והאנושי של התעשייה שלנו סייע לעבור את התקופה הקשה בשלום.

שנת 2010 התאפיינה בעלייה במכירות ותחושת התאוששות, אם כי נרשמה ירידה ברווחיות. לקראת סיומה עדיין איננו בטוחים אם המשבר כבר מאחורינו, או שאנחנו בגלישה לעבר משבר תחתית כפולה (W). נתוני האבטלה ושוקי הנדל"ן בעולם בכלל ובארצה"ב בפרט אינם מבושרים טובות. ולפיכך אסור עדיין לחזור לשגרה. המשך השמירה על ערנות, ניהול נכון, התארגנות ותגובה מהירה לשינויים ומשברים, יסיעו לנו לצלוח את הקשיים שעוד צפויים.

כולנו תקווה שאכן אנו נמצאים חזרה במסלול של צמיחה ופיתוח המשותתים על חוסן חברתי ועסקי של התעשייה והחברה בתנועה הקיבוצית.

אוקטובר 2010.

הסקירה השנתית של איגוד התעשייה הקיבוצית 2009 מסכמת את תמונת המצב ונתוני המפעלים לשנה זו. הסקירה כוללת נתונים על היקף המכירות והיצוא, מספר העובדים, רווחיות, הון והשקעות וכן השוואה לנתוני התעשייה הישראלית.

הנתונים המוצגים בשנתון זה מהווים סיכום פעילות של מפעלים בתעשייה הקיבוצית שהיקף המכירות שלהם מעל 3 מלש"ח.

התאגידים הנכללים בדוח כוללים בחלק מהמקרים יותר ממפעל קיבוצי אחד, תוצאה של רכישת מפעל קיבוצי אחד ע"י מפעל קיבוצי אחר, או מיזוג של 2 מפעלים קיבוציים לחברה אחת. חלק ניכר מהמפעלים הקטנים שהתקשו להגיע לרמות רווחיות סבירות נסגרו או נמכרו בשנים האחרונות.

מנגד לא ניתן להתעלם מהיקף הפעילות ומקצב הצמיחה של פלסן סאסא. לביצועיה המרשימים של החברה השפעה מהותית על התוצאות הכוללות של התעשייה הקיבוצית. בהיותה חברה פרטית לא ניתן להציג את תוצאות הניתוח בניכוי השפעתה בלא לפגוע בסודיות.

בקריאת הנתונים יש להיות ערים לכך שישנם עוד מספר מפעלים בעלי היקף פעילות משמעותי, אשר פעילותם (כל מפעל לחוד) משפיעה באופן מהותי על תוצאות הענף אליו הוא משתייך. מצב זה התקיים בשנת 2009 בענפי האופטיקה והזכוכית, טקסטיל ועור, מחצבים וחומרי בנין, וענף הפלסטיקה.

עדכונים- החוברת כוללת במרבית הסעיפים הצגה השוואתית לנתוני שנת 2008. נתונים אלה עברו עדכון על בסיס מידע נוסף שנאסף באיגוד התעשייה הקיבוצית מאז צאתה של החוברת הקודמת (סקירה שנתית 2008).

ערכים כספיים- כל הערכים הכספיים בחוברת נקובים במחירי 12/2009. מידוד הערכים על פני זמן נעשה על פי מדד המחירים לצרכן.

תכולת הנתונים- מרבית הלוחות והגרפים בחוברת מתייחסים לנתוני המפעלים בקיבוצים ללא המפעלים האזוריים. במקומות בהם נכללים נתוני המפעלים האזוריים הדבר מצוין במפורש.

באופן דומה מרבית הניתוחים כוללים את כלל המכירות של התעשייה הקיבוצית כולל פעילות חו"ל. במקרים בהם הנתונים אינם כוללים פעילות חו"ל, הדבר מצוין. הסיבה העיקרית להצגת נתונים ללא פעילות חו"ל היא ההשוואה עם התעשייה הישראלית, והעובדה שנתונים, המתפרסמים ע"י הלמ"ס, אינם כוללים פעילות חו"ל. עם זאת בפרק העוסק בעובדים כל הנתונים אינם כוללים עובדים המועסקים במפעלי היצור בחו"ל.

מפעלים אזוריים- הכללת נתוניהם של המפעלים האזוריים בדו"ח נעשית בהסתייגות. מרבית הפעילות הנעשית על ידם אינה מסווגת על ידי הלמ"ס כתעשייה, ולפיכך איננה נכללת בסך התעשייה הישראלית.

התעשייה הישראלית- התעשייה הישראלית כוללת פעילות יצרנית במהותה. כל נתוני התעשייה הישראלית הנכללים בדוח אינם כוללים את ענף היהלומים. בנוסף חברות ההיי-טק העוסקות בפיתוח ומכירת תוכנה, מסווגות ע"י הלמ"ס לענף שרותי מחשוב ואינן נכללות בנתוני התעשייה.

אוקטובר 2010.

דברי פתיחה

שלומית ארבל - כלכלנית האיגוד

תאגידים	מספר עובדים*	השקעות (מיליוני ש"ח)	יצוא ופעילות חו"ל (מיליוני ש"ח)	סה"כ מכירות (מיליוני ש"ח)	הענף
74	11,481	565	12,124	14,952	פלסטיקה וגומי
25	1,010	117	1,766	4,906	מזון ומשקאות
48	5,242	106	1,554	3,344	מתכת ומכונות
13	1,455	43	576	1,594	מחצבים וחמרי בניין
6	1,257	50	1,197	1,469	טקסטיל ועור
16	1,667	40	150	1,378	דפוס ניר וקרטון
22	2,353	43	678	1,361	חשמל אלקטרוניקה ובקרה
16	1,510	29	493	976	רפואה וכימיקלים
5	828	20	708	849	אופטיקה וזכוכית
7	545	6	4	236	עץ ורהיטים
13	605	5	56	177	שונות**
245	30,983	1,023	19,306	31,242	סה"כ מפעלים בקיבוצים
257	32,742	1,743	20,927	34,471	סה"כ שנה קודמת
	-5.4%	-41.3%	-7.7%	-9.4%	אחוזי השינוי
	14,249	174		6,790	מפעלים אזוריים***
	45,232	1,197	19,306	38,031	סה"כ התעשייה הקיבוצית

נתונים עיקריים לפי ענפים

מכירות התעשייה הקיבוצית הסתכמו בשנת 2009 ב־38 מיליארד ש"ח, 18% מתוכם במפעלים האזוריים, 51% במכירות לייצוא. ניתוח הפעילות ללא מפעלים אזוריים מצביע על ירידה בפעילות. -9.4% בהיקף המכירות, -7.7% בייצוא, -5.4% במספר העובדים, וירידה של 41.3% בהשקעות.

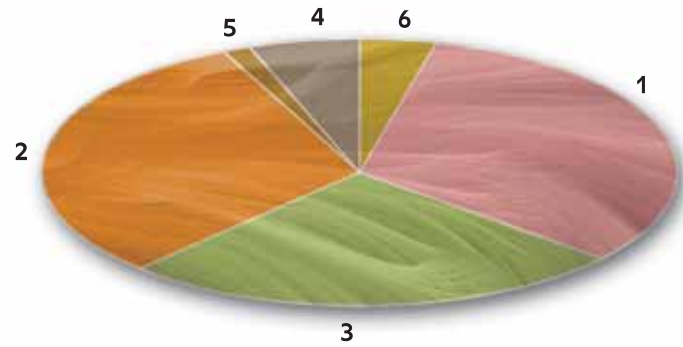
יצוא המפעלים האזוריים הינו יצוא חקלאי ולפיכך לא נכלל בנתונים.

* ללא עובדי ייצור חו"ל.

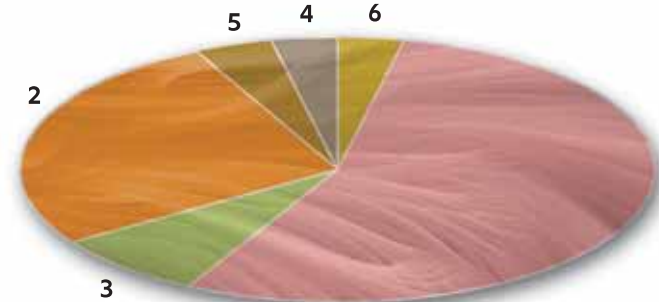
** ענף שונות כולל: נוי, אומנות, תוכנה ומיחשוב, שרותי תעשייה.

*** 8 קבוצות הכוללות 30 מפעלים ועוד כ-30 עסקים אחרים.

התפלגות ההכנסות

- 1 בעלות קיבוצית מלאה: 32%
- 2 שותפות עם גורם חיצוני: 31%
- 3 חברה בורסאית: 26%
- 4 שותפות קיבוצית: 6%
- 5 שותפות עם מפעל קיבוצי: 1%
- 6 בעלות חיצונית מלאה: 4%

התפלגות המפעלים

- 1 בעלות קיבוצית מלאה: 55% (134)
- 2 שותפות עם גורם חיצוני: 27% (66)
- 3 חברה בורסאית: 8% (19)
- 4 שותפות קיבוצית: 3% (8)
- 5 שותפות עם מפעל קיבוצי: 4% (10)
- 6 בעלות חיצונית מלאה: 3% (8)

בסוגריים () - מספר מפעלים

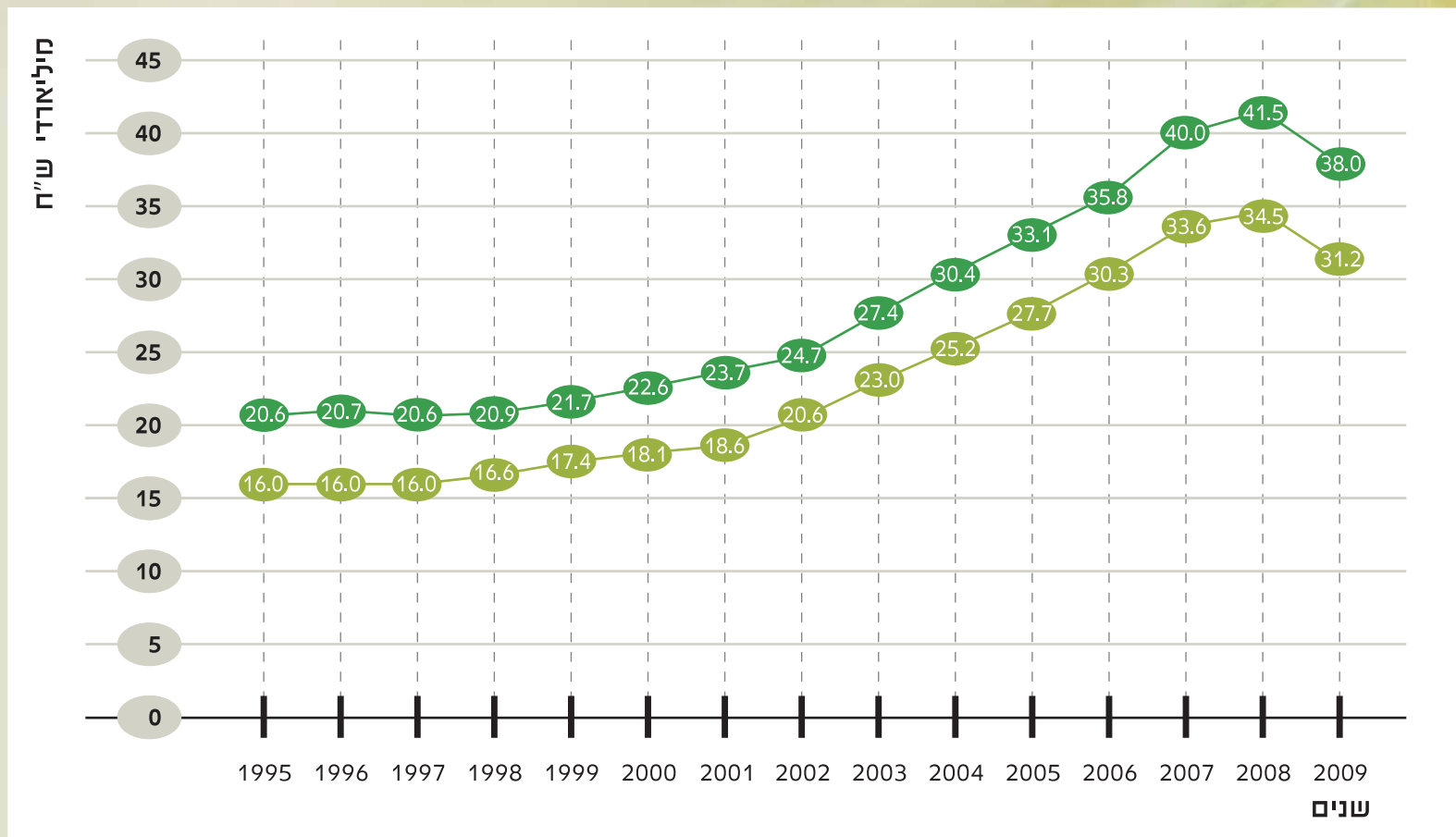
התפלגות המפעלים לפי מבנה בעלות -

(בסוף 2009)

בסוף שנת 2009 היו 58% מהמפעלים בבעלות קיבוצית מלאה, חלקם בבעלות של שותפות קיבוצים. חלק ניכר ממפעלים אלה הם בעלי היקף מכירות של עד 50 מלש"ח. 8 תאגידים המצויים בבעלות חיצונית מלאה, ממשיכים לקיים זיקה לאיגוד התעשייה הקיבוצית ונתונים נכללים בסיכומי הסקירה.

במהלך השנה נמכרו או הפסיקו את פעילותם 11 מפעלים.

ללא מפעלים אזורים.

● סה"כ מכירות מפעלים קיבוציים
● כולל מפעלים אזוריים

התפתחות המכירות 2009-1995

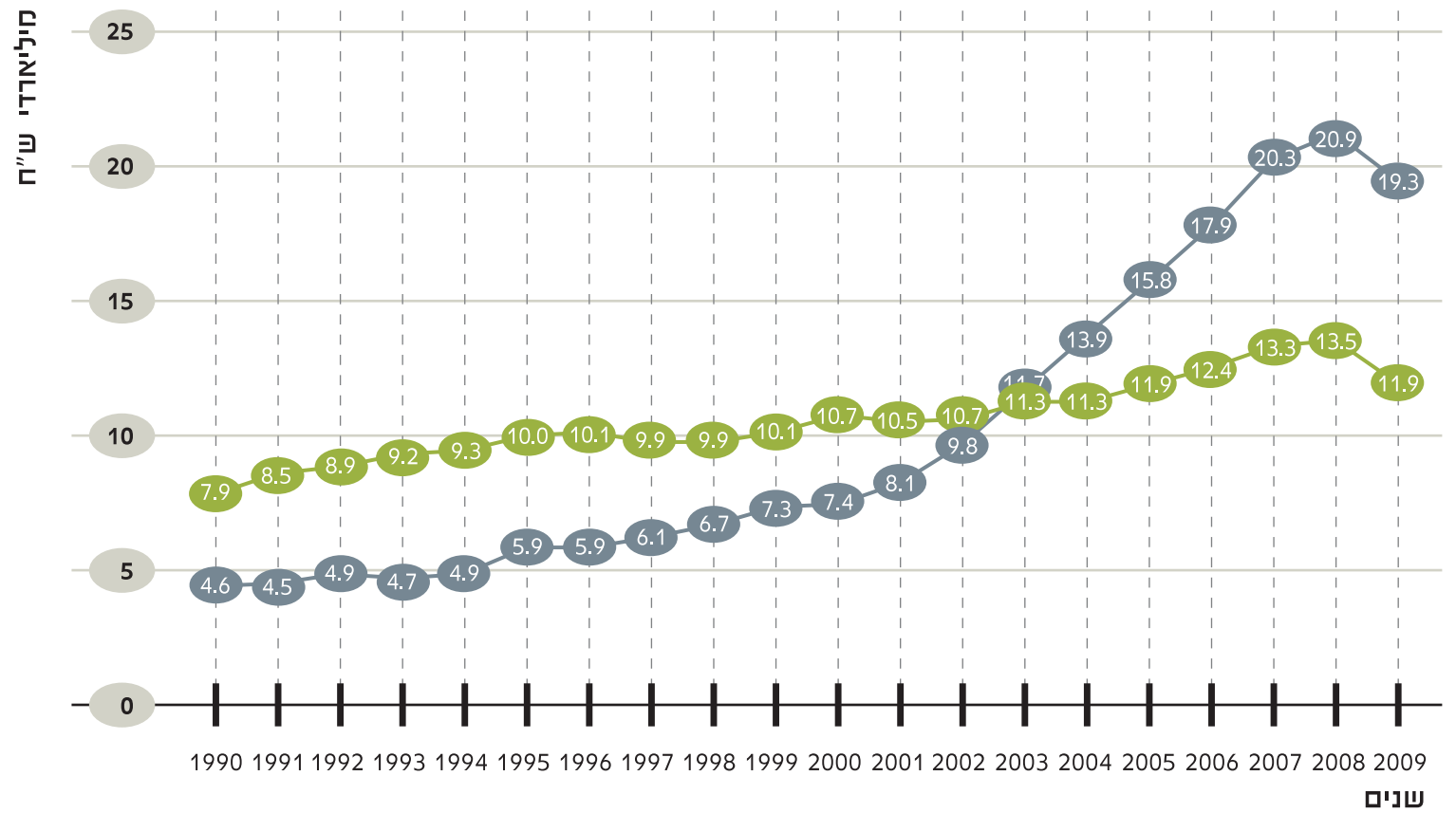
בשנת 2009 חלה ירידה של 9.4% במכירות המפעלים בקיבוצים. ירידה זו הינה תוצאה ישירה של המשבר הכלכלי העולמי. התעשייה הקיבוצית רשמה קיפאון וירידה מזערית בהיקף המכירות בשנים 1995-1997, אולם ירידה ראלית משמעותית של המכירות נרשמה לאחרונה בשנת 1989 (-5%). אז חברו תנאי מיתון בשוק המקומי, ומחנק אשראי למשבר הקיבוצים.

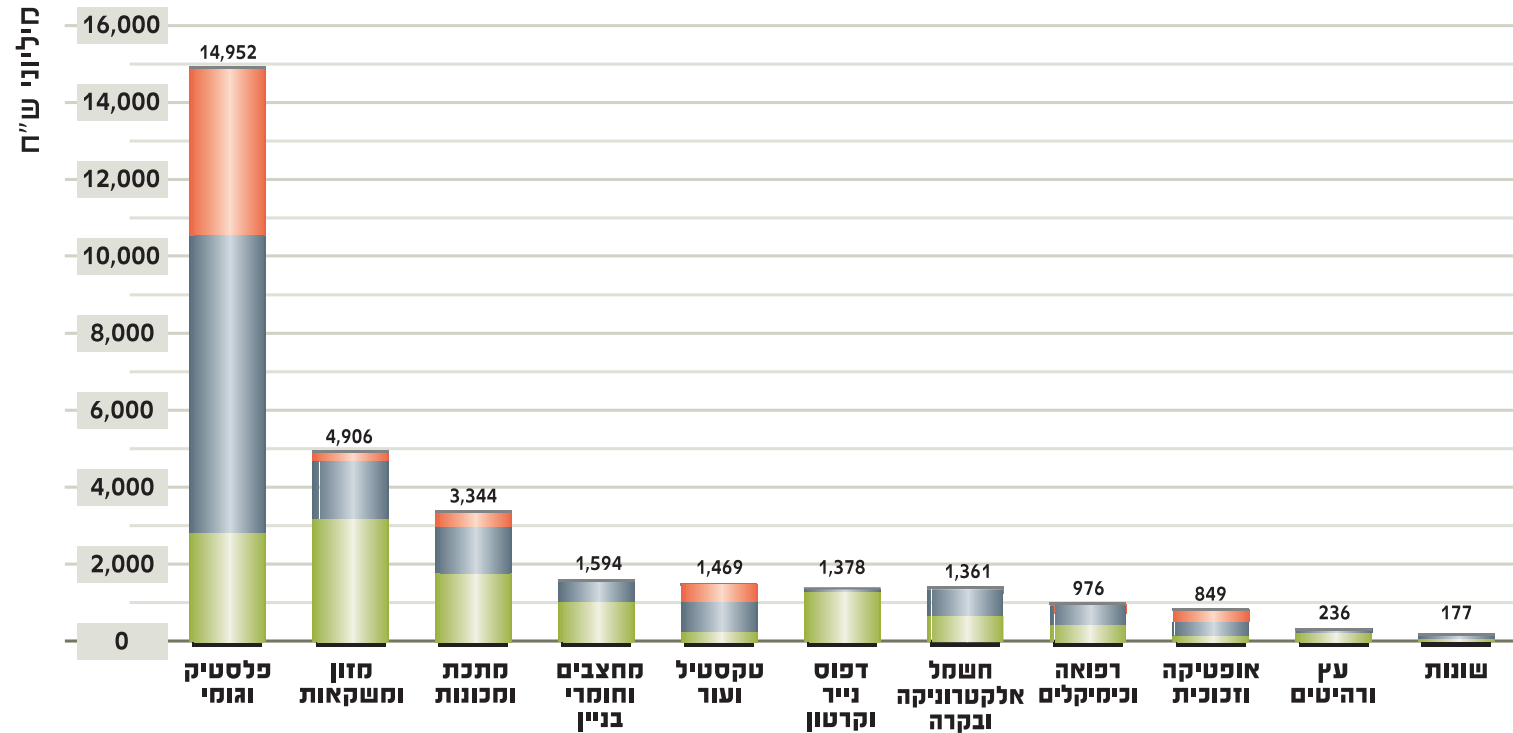
המכירות לשוק המקומי וליצוא 1990-2009

הירידה בהיקף המכירות נבעה מצמצום הביקושים וכן מירידת מחיריהם של התשומות והתפוקות. היצוא הישיר של התעשייה הקיבוצית הצטמצם בשנת 2009 ב־16%. מנגד נרשם גידול של 23% בפעילות חו"ל. סה"כ היצוא, כולל פעילות חו"ל, הצטמצם ב־7.7%. היקף הירידה בשוק המקומי היה 11.3%, גבוה מהתחזיות המוקדמות.

● יצוא ופעילות חו"ל
● שוק מקומי

■ פעילות בחו"ל
■ יצוא ישיר
■ שוק מקומי

התפלגות המכירות לפי ענפים

התעשייה הקיבוצית מתחלקת ל-3 קבוצות ענפים: גדולים - מעל 10% מסה"כ: פלסטיק וגומי, מזון ומשקאות, מתכת ומכונות. בינוניים - 4%-6% מסה"כ: חשמל ואלקטרוניקה, דפוס נייר וקרטון, מחצבים וחומרי בנין, טקסטיל ועור. קטנים - עד 3% מסה"כ: רפואה וכימיקלים, אופטיקה וזכוכית, עץ ורהיטים, שונות (נוי, אהנות, תוכנה ומיחשוב, שרותי תעשייה).

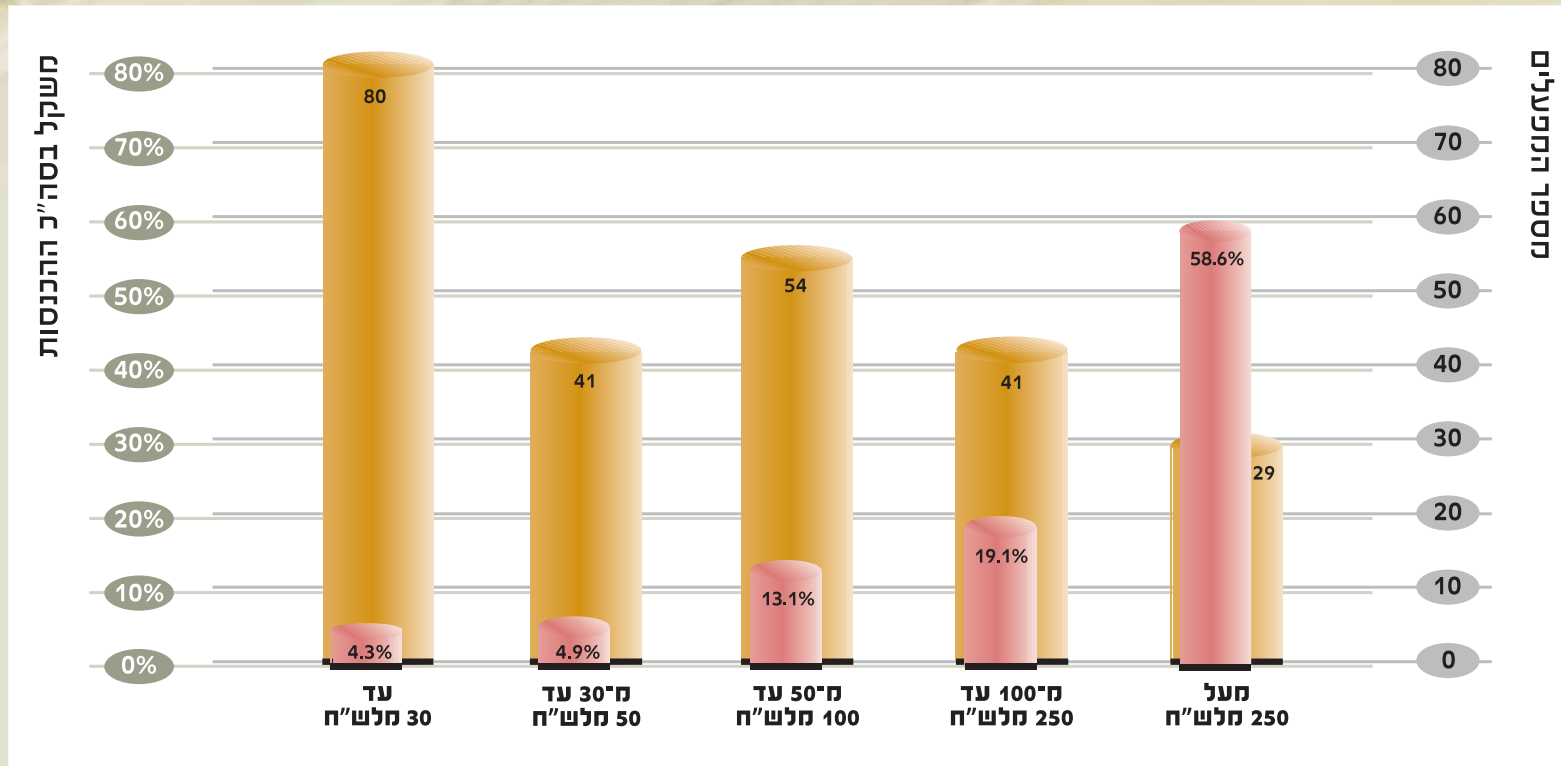

התפלגות המפעלים לפי היקף ההכנסות

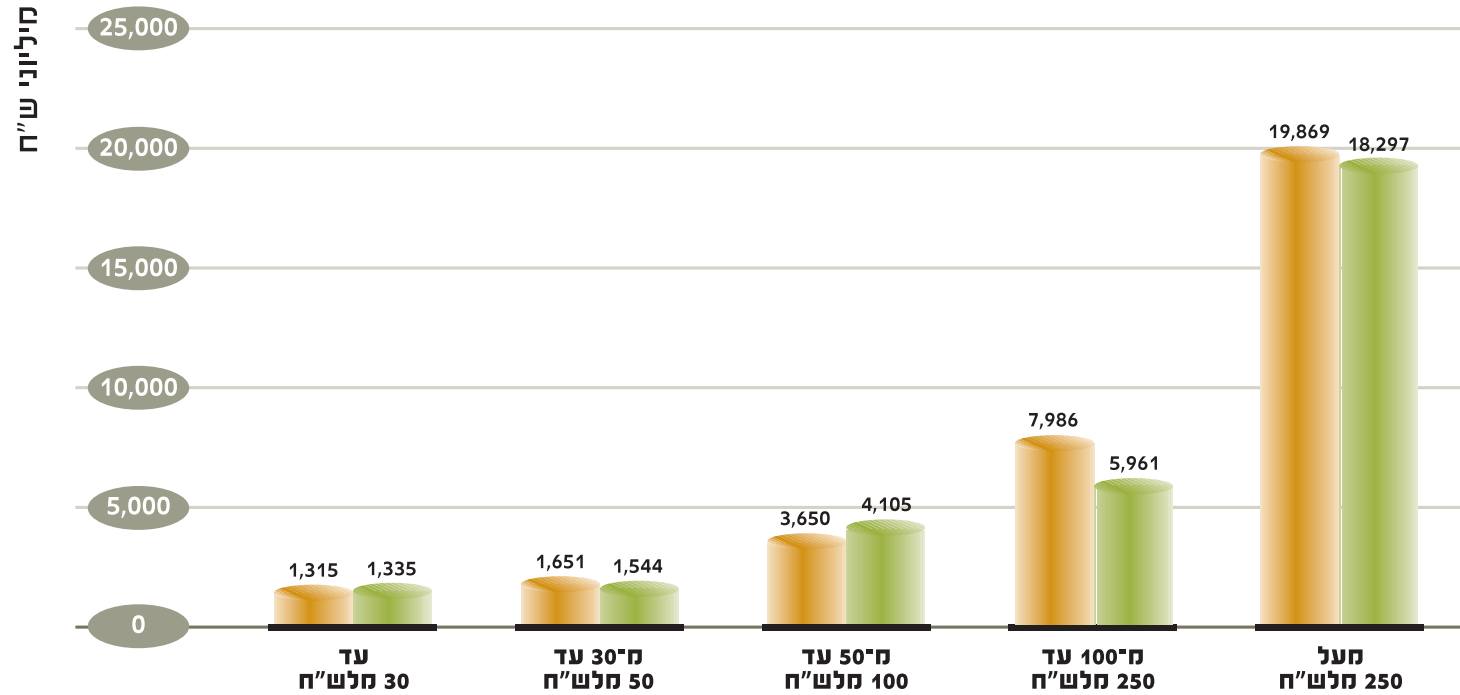
בשנת 2009 פעלו בתעשייה הקיבוצית 80 מפעלים קטנים, שהיקף המכירות שלהם 30-3 מלש"ח. חלקם בהכנסות היו 4.3%.

29 החברות שהיקף פעילותם מעל 250 מלש"ח היוו 58.6% מהמכירות של מפעלי התעשייה הקיבוצית.

מסקל בסה"כ ההכנסות
מספר המפעלים

2009
2008

התפלגות ההכנסות לפי קבוצות גודל

סיווג הגודל של כל מפעל נקבע לפי רמת ההכנסה שלו בשנת 2009. המפעלים הגדולים (מעל 100 מלש"ח), אחראיים ל-97% מהקיטון במכירות. הכנסתם המצרפית ירדה ב-3.5 מיליארד ש"ח (12.6%). קבוצות המפעלים הבינוניים (50-100) רשמו עליה מצרפית במכירות בהיקף של 360 מלש"ח (10%).

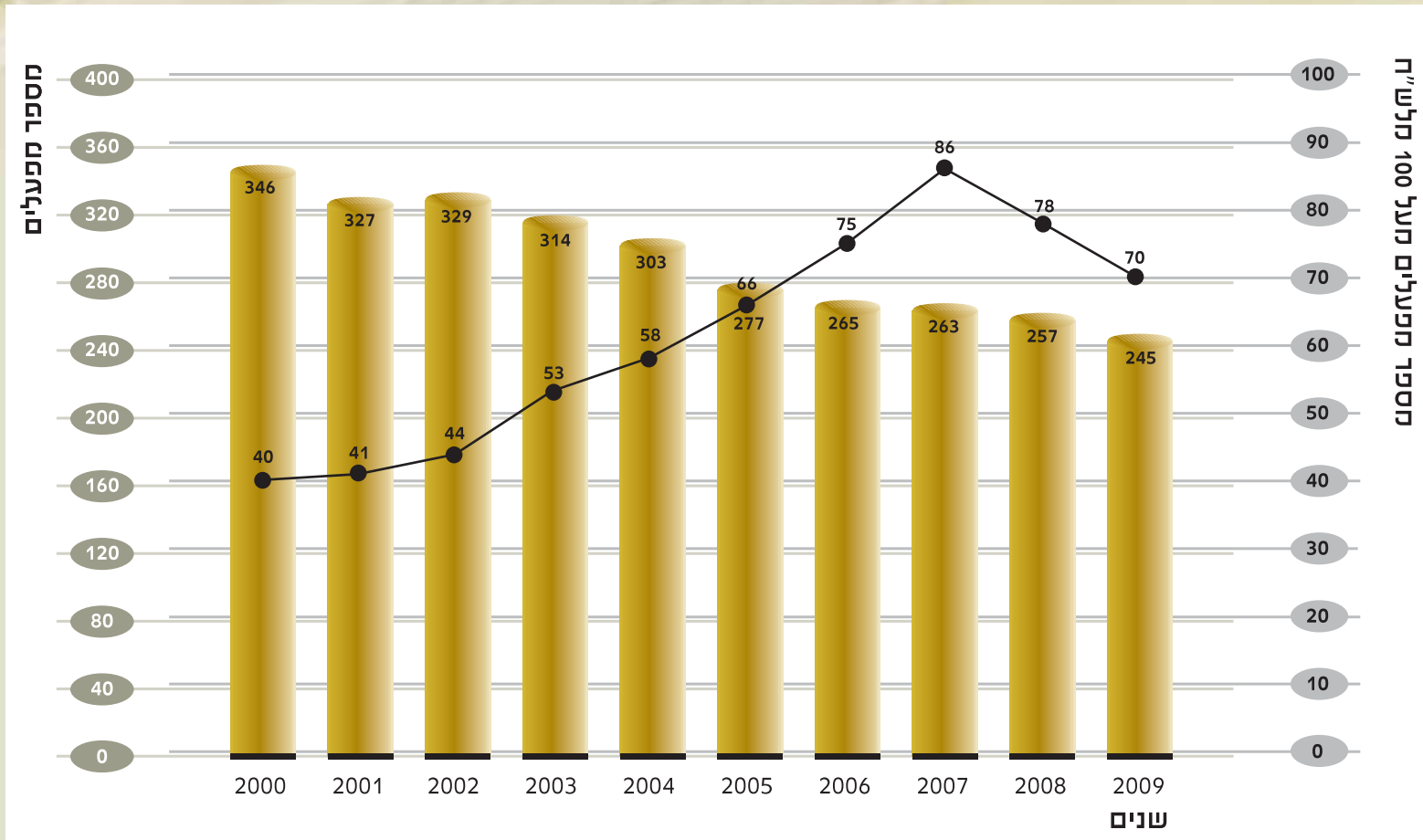
כולל פעילות חו"ל.

התפתחות מספר המפעלים

הקיטון במספר המפעלים נובע ממכירת הבעלות במלואה לגורם לא קיבוצי ומסגירת מפעלים מפסידים. הירידה בהיקף המכירות עקב המשבר הכלכלי, הביאה להקטנת מספר המפעלים שהיקף פעילותם 100 מלש"ח ומעלה, בכ" 20% תוך שנתיים. ללא מפעלים אזוריים.

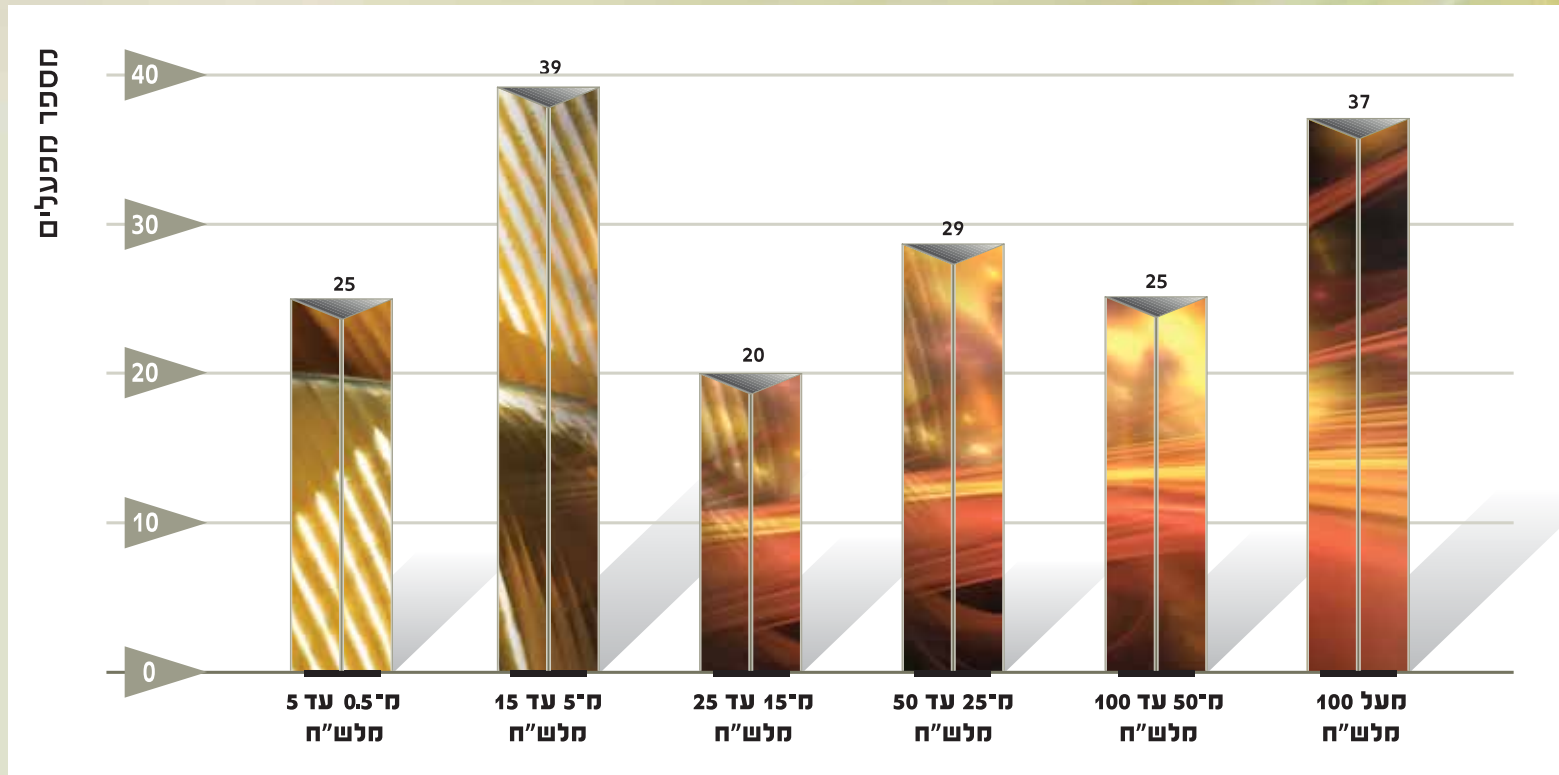

● מפעלים מעל 100 מלש"ח.
 ■ סה"כ מפעלים.

מפעלי התעשייה הקיבוצית לפי היקף יצוא

מתוך כלל מפעלי התעשייה
הקיבוצית, 71% מבצעים יצוא
בהיקף העולה על 0.5 מלש"ח.
81% מסך היצוא (כולל פעילות
חו"ל) נעשה על ידי 37 מפעלים
(15%) המיצאים מעל 100
מלש"ח כל אחד.

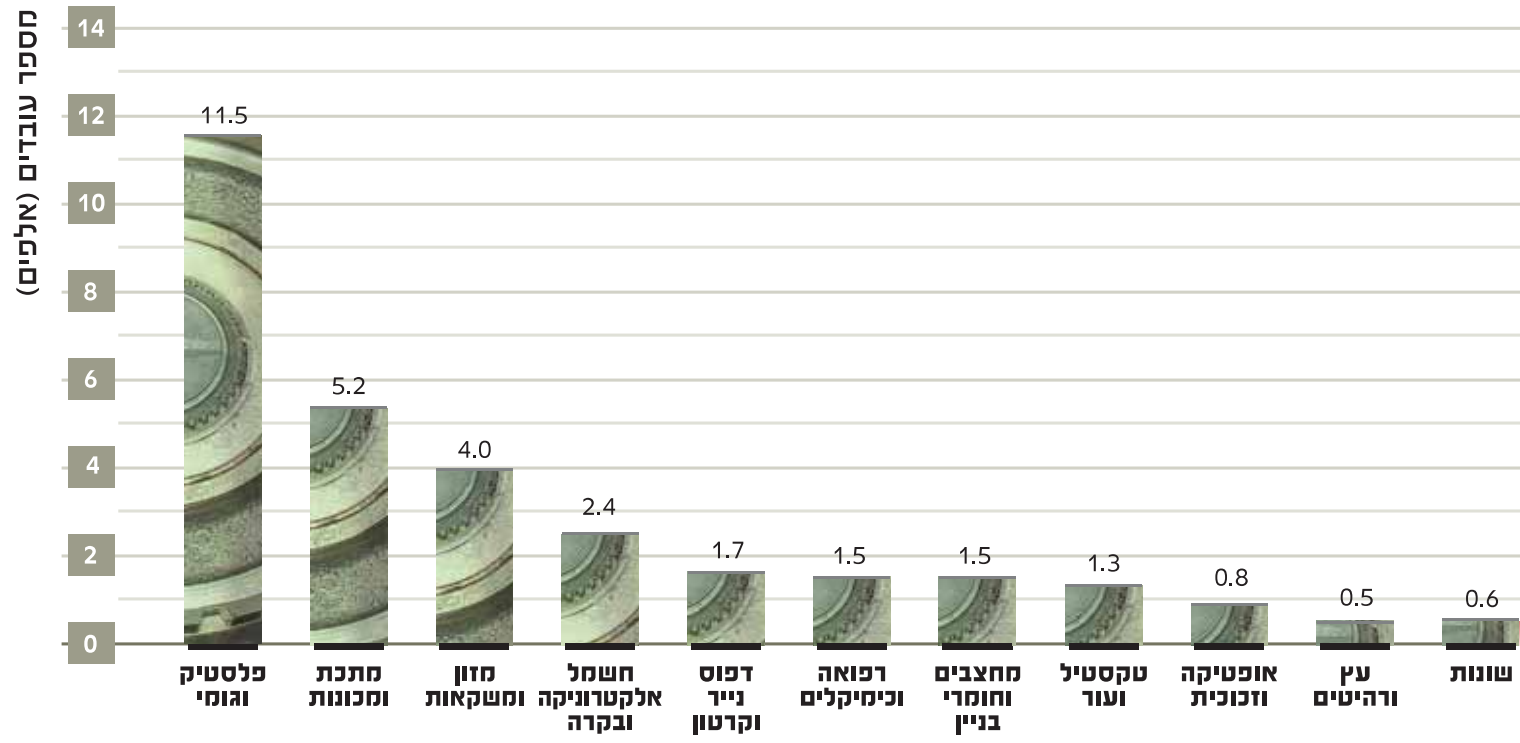

העובדים בתעשייה הקיבוצית לפי ענפים

בשנת 2009 נרשמה ירידה של 5.4% במספר המועסקים במפעלי התעשייה הקיבוצית בישראל. והוא הסתכם ב־31 אלף, המועסקים במפעלי היצור בחו"ל אינם נכללים בדוח זה. מספרם נאמד בכ־6,000 עובדים. מתוך כלל המועסקים בענף הפלסטיקה והגומי, 20% הם עובדים של שתי חברות גדולות.

ללא פעילות חו"ל.
ללא מפעלים אזוריים.

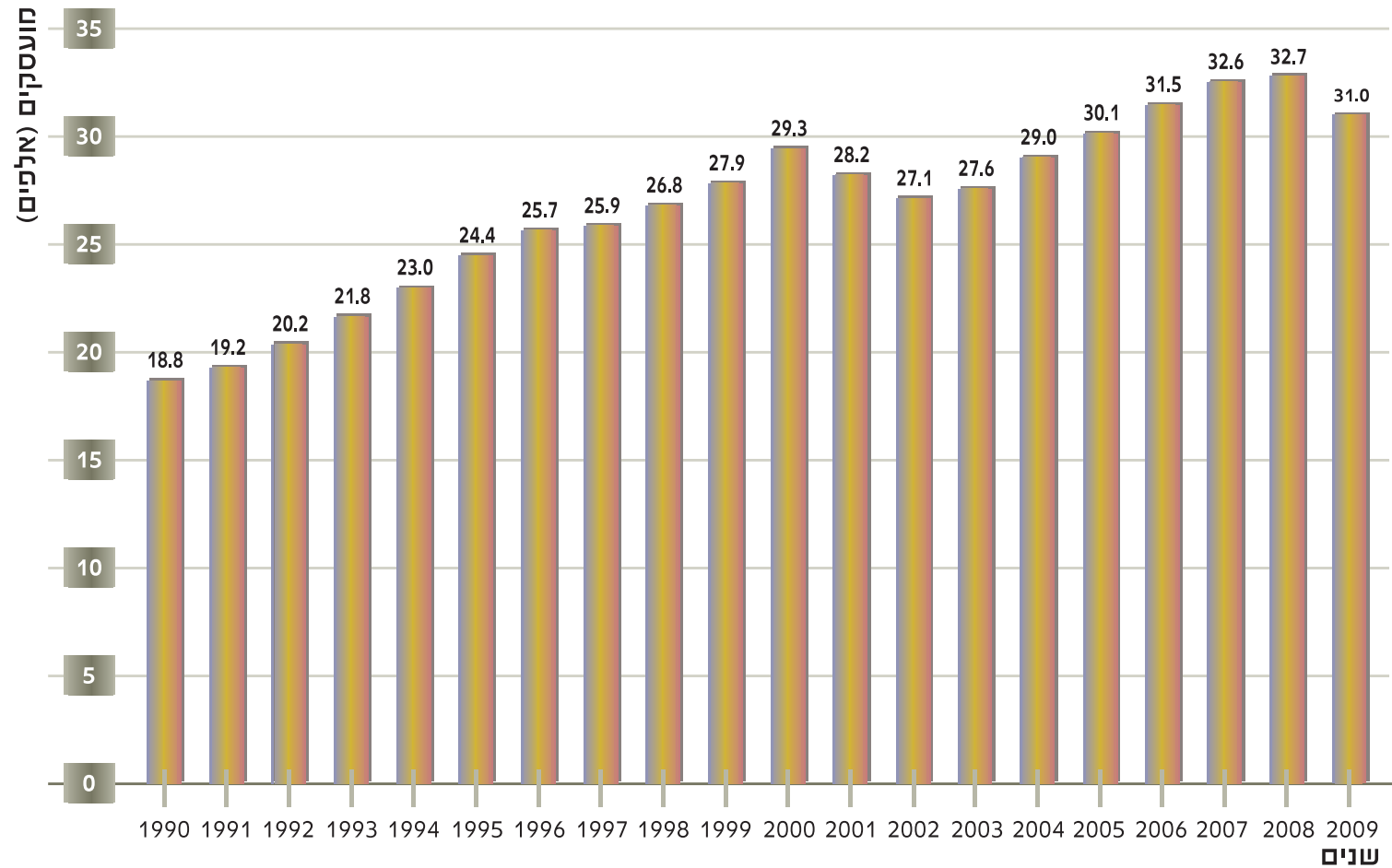

חספר העובדים בשנים 1990-2009

קיטון חספר העובדים בתעשייה כתגובה להקטנת הביקושים החלו כבר בשלהי 2008. התעשייה הישראלית רשמה בשנת 2009 ירידה של 5% במצבת העובדים. בנוסף על 31 אלף המועסקים במפעלים בקיבוצים, מועסקים 14 אלף עובדים במפעלים האזורים ובחברות שבבעלותם.

ללא פעילות חו"ל.
ללא מפעלים אזוריים.

אחוז השינוי	2009	2008	שנה הענף
-11.6%	917	1,038	פלסטיקה וגומי
-8.4%	1,159	1,265	מזון ומשקאות
-12.3%	571	651	מתכת ומכונות
3.3%	811	785	טקסטיל ועור
-12.7%	827	947	דפוס ניר וקרטון
-13.7%	561	650	חשמל אלקטרוניקה ובקרה
0.2%	1,095	1,093	מחצבים וחמרי בניין
-3.3%	637	659	רפואה וכימיקלים
-30.9%	603	873	אופטיקה וזכוכית
-3.0%	432	445	עץ ורהיטים
-16.9%	293	352	שונות
-9.8%	820	909	סה"כ תעשייה קיבוצית
-5.6%	978	1,036	סה"כ תעשייה ישראלית
-11.7%	949	1,075	תעשייה ישראלית ללא הייטק
-0.02	803	823	תעשייה ישראלית ללא כימיה

כדין לעובד לפי ענפים 2009-2008

(אלפי ש"ח לשנה)

הפדין לעובד הוא ערך ממוצע. רמת השונות בין המפעלים משתנה מענף לענף, ותלויה גם בהיקף הפעילות הכולל. בנוסף מושפע אומדן הפדין מאומדן היקף הפעילות בחו"ל - מכירות ועובדים. בשנת 2009 רשמה התעשייה הקיבוצית ירידה של קרוב ל-10% בפדין לעובד בישראל. נתון זה משקף את המאמץ להימנע מפיטורים למרות הירידה בהיקפי הפעילות. ענף ההיי טק שרשם גידול של 13.5% בפדין לעובד מיתן את עוצמת הירידה של של סך התעשייה הישראלית. ערכו הגבוה של הפדין למועסק בענף הכימיה של התעשייה הישראלית - 2.6 השפעה מהותית על גובה הפדין השנתי הממוצע למועסק בכלל התעשייה הישראלית.

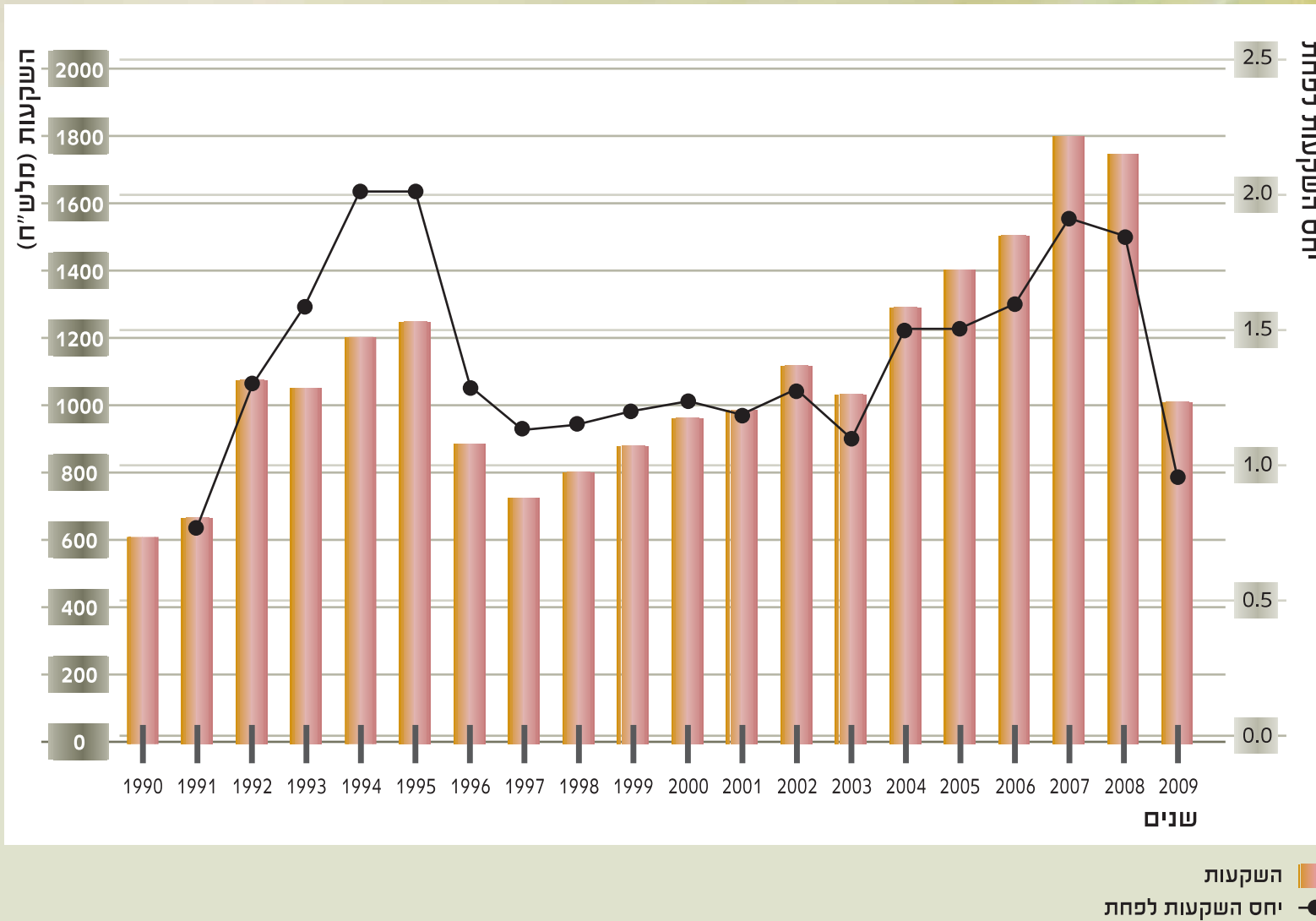
ללא פעילות חו"ל.

השקעות ויחס השקעות לפחת 2009-1990

בשנים 2007-2008 רשמה התעשייה הקיבוצית השקעות בהיקפים ניכרים, של כ-1.8 מיליארד ש"ח לשנה. בשנת 2009 נרשמה ירידה חדה של 41% בהיקף ההשקעות. הירידה הניכרת בהיקף ההשקעות אפינה את כל הענפים. מספר החברות שהשקיעו מעל 20 מלש"ח כל אחת הצטמצם ב-50%, ומשקלן מסך כל ההשקעה ירד מ-49% ל-38%.

ללא מפעלים אזורים.

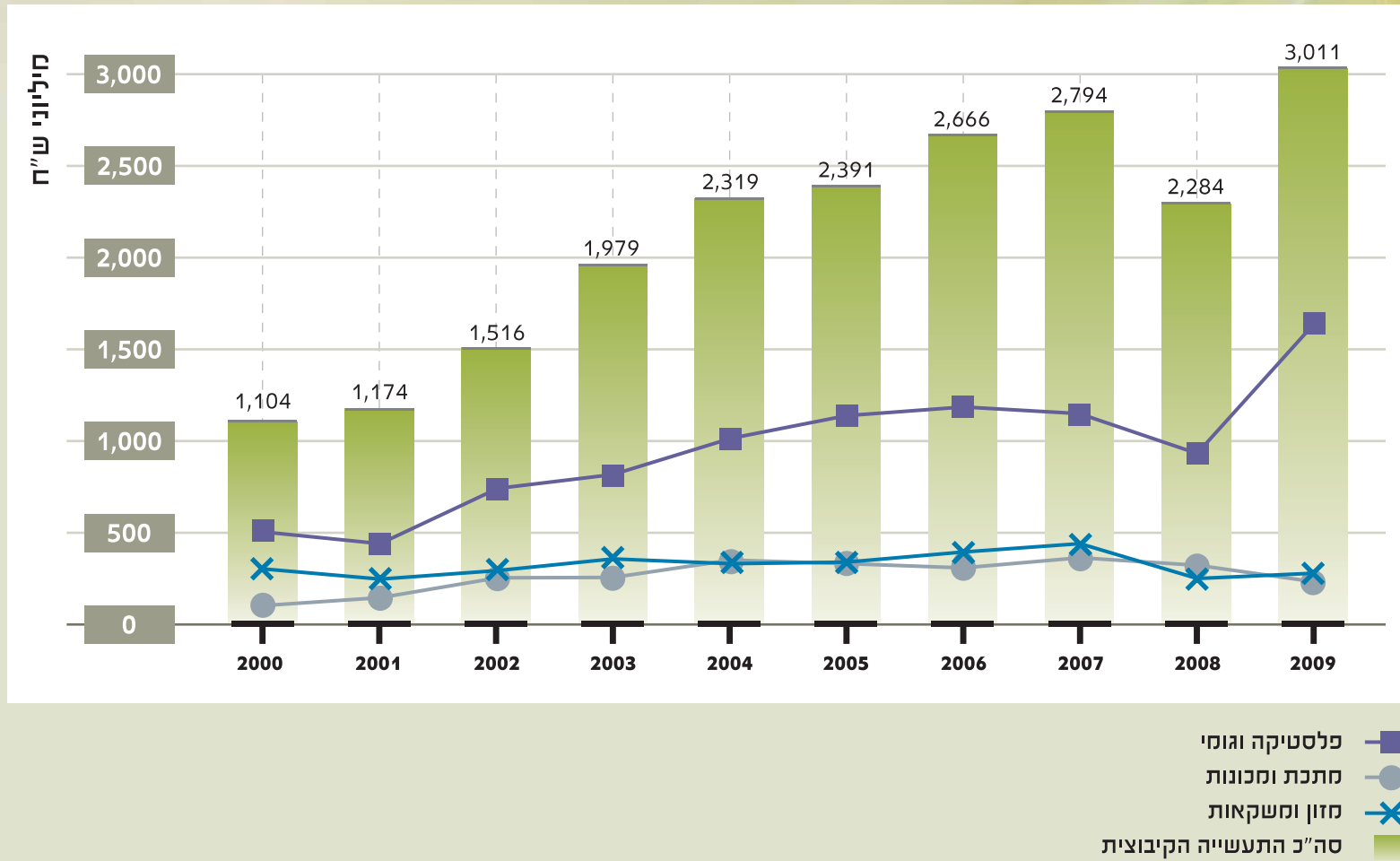

השינוי ב- 2009-2008 %	2009		2008		
-9.4%	100.0%	31,242	100.0%	34,471	מכירות
-15.2%	70.7%	22,078	75.6%	26,043	עלות המכר
8.7%	29.3%	9,163	24.5%	8,428	רווח גולמי
0.6%	18.9%	5,902	17.0%	5,869	שיווק הנהלה וכלליות
-9.4%	0.8%	250	0.8%	276	הוצאות מו"פ
27.6%	13.2%	4,116	9.4%	3,227	רווח תפעולי לפני פחת
31.9%	9.6%	3,011	6.6%	2,283	רווח תפעולי
-8.1%	14.4%	4,499	14.2%	4,895	סה"כ עלות עבודה

אומדן רווח והפסד מצרפי 2009-2008

הרווח התפעולי המצרפי הגיע בשנת 2009 לשיא של 3 מיליארד ש"ח. סכום זה משקף עלייה של 32% ביחס לשנת 2008. הגורם העיקרי לעלייה ברווחיות היא ירידה בעלות המכר, הן כתוצאה מירידת מחירים של חומרי הגלם, והן כתוצאה מהקטנת עלויות העבודה.

הרווח התפעולי - מגמה רב שנתית

ערכו הגבוה של הרווח התפעולי המצרפי בשנת 2009 הושפע באופן קיצוני מביצועיהם של שני מפעלים בענף הפלסטיקה. בינוי פעילותם רשם הרווח התפעולי המצרפי צמיחה ביחס לשנת 2008, וירדה ביחס לשנת 2007. בחינת הרווח התפעולי המצרפי של שלושת הענפים הגדולים מצביעה על גידול של 74% בענף הפלסטיקה והגומי, 13% בענף מזון ומשקאות, וירידה של 30% בענף המתכת והמכונות. ענפים נוספים שבהם נרשמה ירידה ברווח התפעולי המצרפי הם חשמל אלקטרוניקה ובקרה, אופטיקה וזכוכית.

רווח תפעולי		רווח גולמי		הכנסות מיליוני ש"ח	הקבצת היקף המכירות
משקל הרווח בהכנסות הקבוצה	מיליוני ש"ח	משקל הרווח בהכנסות הקבוצה	מיליוני ש"ח		
3.8%	50	23.0%	307	1,335	עד 30 מלש"ח
4.9%	76	24.3%	375	1,544	מ" 30 עד 50 מלש"ח
7.6%	320	24.1%	1,018	4,231	מ" 50 עד 100 מלש"ח
8.9%	509	29.0%	1,665	5,733	מ" 100 עד 250 מלש"ח
11.2%	2,056	31.5%	5,799	18,398	מעל 250 מלש"ח
9.6%	3,011	29.3%	9,164	31,242	סה"כ

הרווח הגולמי והרווח התפעולי לפי היקף מכירות

מפעלים בגודל בינוני 50-30 מלש"ח רשמו ירידה של 42% ברווח התפעולי המצרפי. השיפור המשמעותי בשיעור הרווח התפעולי מסך ההכנסות שנרשם בקבוצת המפעלים שהיקף הכנסתם מעל 250 מלש"ח, נובע בעיקרו מביצועיהם של שני תאגידים.

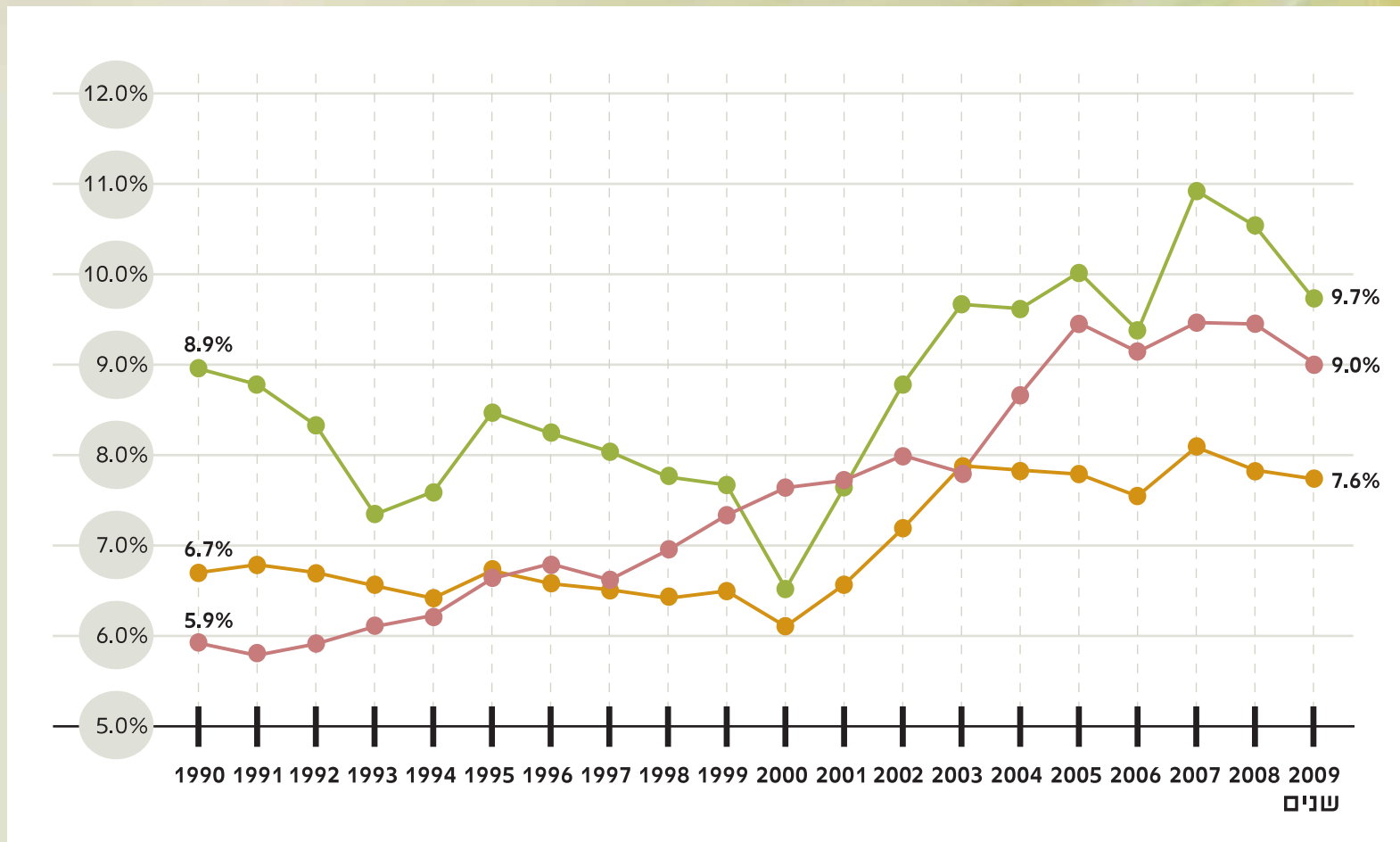

חלקה היחסי של התעשייה הקיבוצית מכלל התעשייה הישראלית - (באחוזים)

נתוני הלמ"ס על התעשייה הישראלית כוללים יצור בישראל בלבד. ההשוואה לתעשייה הקיבוצית נעשתה בניכוי פעילות חו"ל. נתוני ההשקעות אינם מוצגים מאחר ולא ניתן לבדוד את חלקן של ההשקעות שהופנו להקמה והרחבה של פעילות יצור בחו"ל.

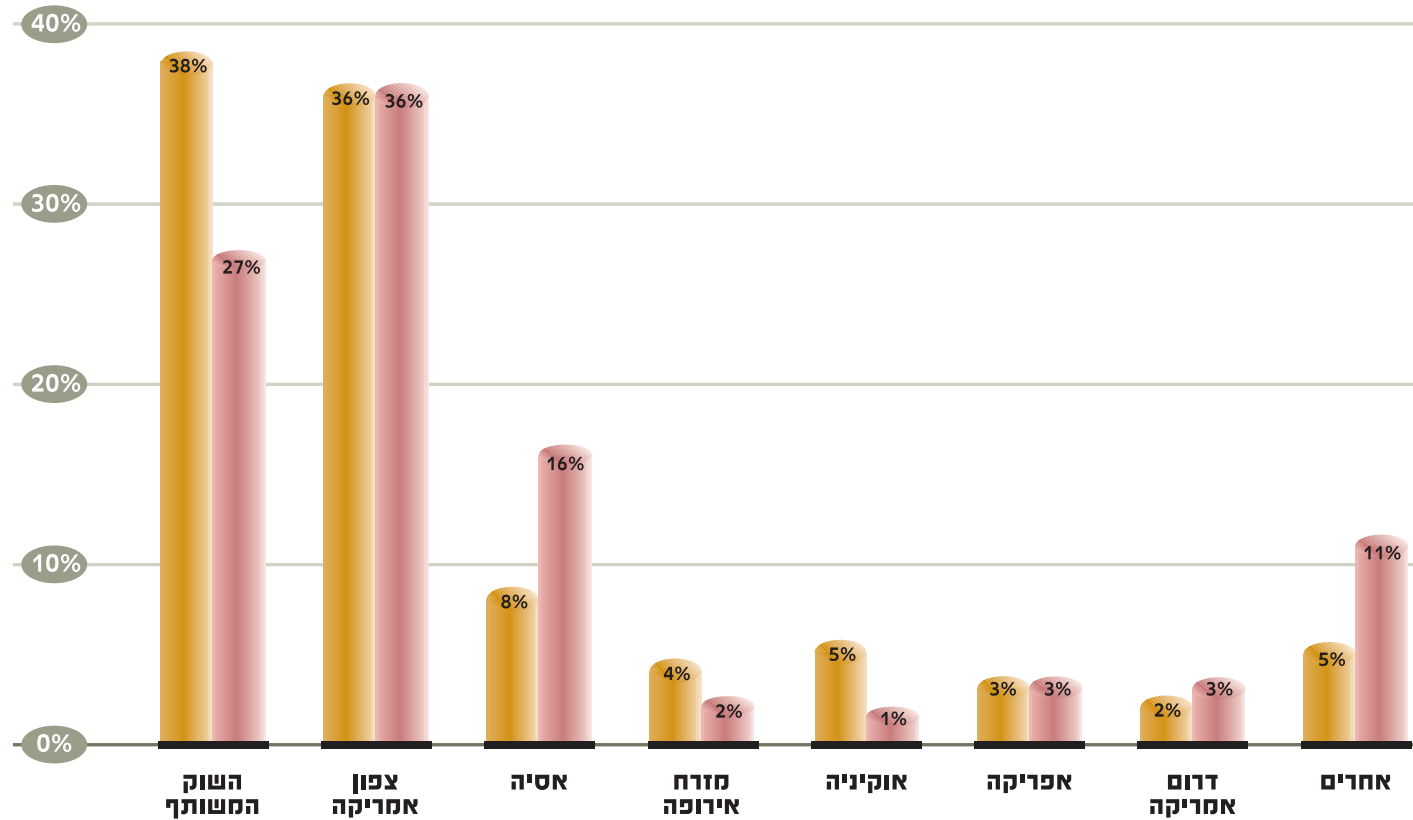
ללא פעילות חו"ל.
ללא מפעלים אזוריים.

חכסכים
יצוא
חכירות

אחוז מסה"כ

תעשייה ישראלית
תעשייה קיבוצית

התפלגות היצוא לפי יעדים - התעשייה הקיבוצית בהשוואה לתעשייה הישראלית (באחוזים)

בשנת 2004 היווה היצוא הישיר לשוק המשותף 50% מהיצוא הישיר של התעשייה הקיבוצית. העלייה בחלקו היחסי של היצוא לצפון אמריקה, נובעת ברובה מחוזי מכירה בהיקפים גדולים של יצרן בודד.

ללא פעילות חו"ל.

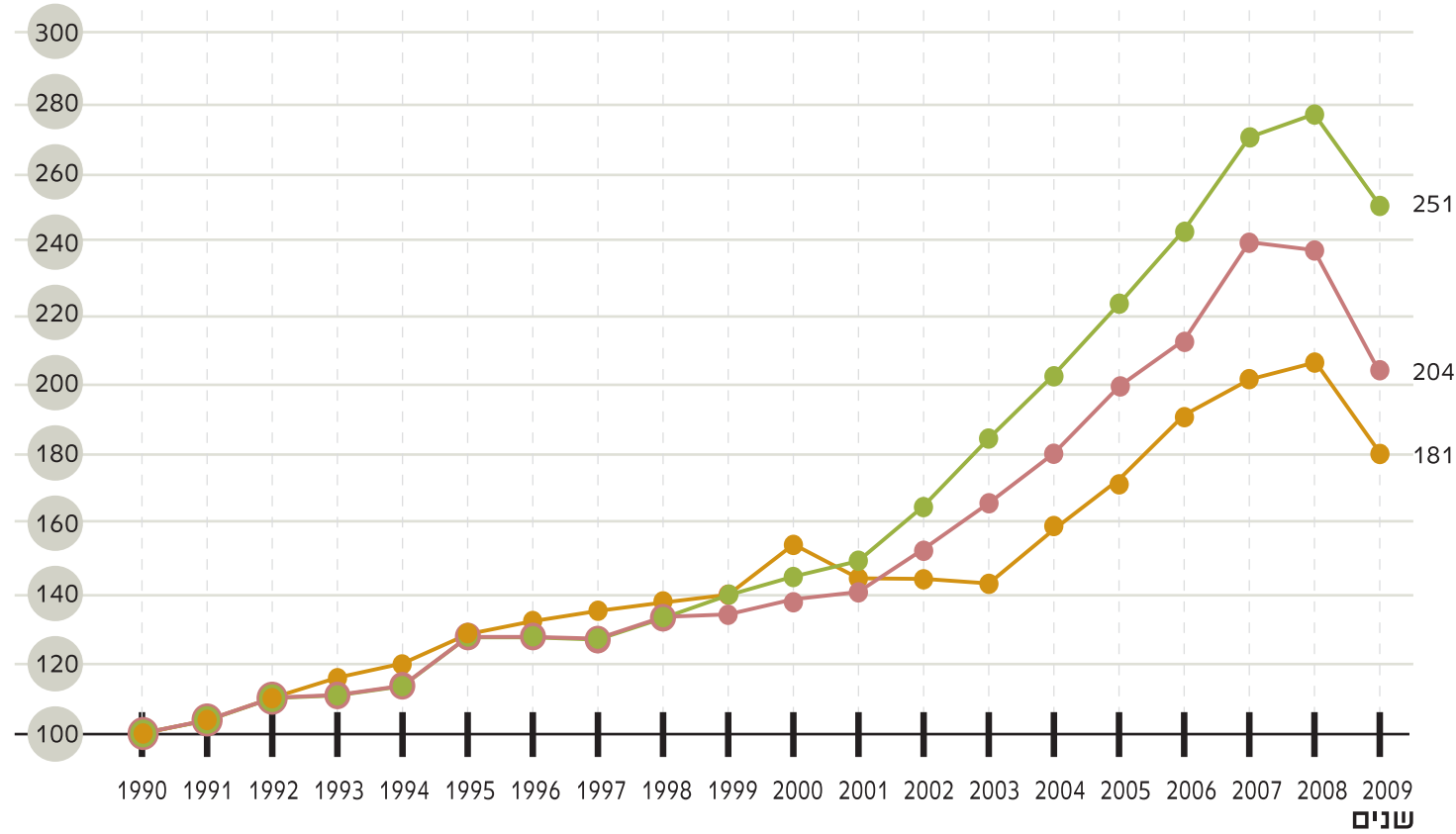

השוואת מדדים התעשייה הקיבוצית מול התעשייה הישראלית

המדדים המוצגים בעמודים
30-26 בוחנים את שעורי
ההשתנות של גדלים נבחרים
מאז 1990 בתעשייה הקיבוצית
ובתעשייה הישראלית

מדד מכירות (100=1990)

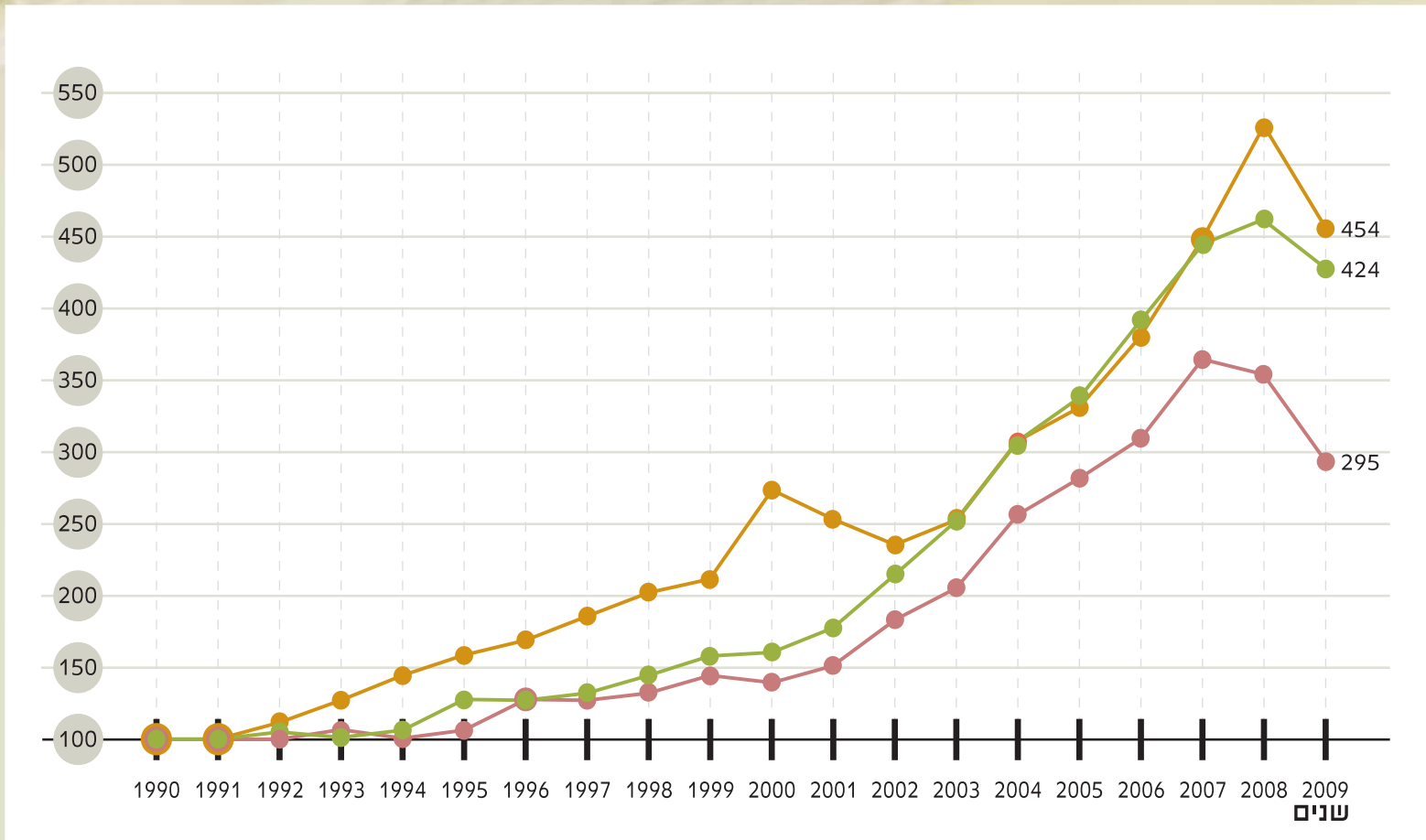
מקור הצמיחה העיקרי של
התעשייה הקיבוצית בשנים
האחרונות הוא הרחבת היצוא
והפעילות בחו"ל.

● תעשייה ישראלית
● תעשייה קיבוצית
● תעשייה קיבוצית ללא פעילות חו"ל

**קדד יצוא
(100=1990)**

● תעשייה ישראלית
● תעשייה קיבוצית
● תעשייה קיבוצית ללא פעילות חו"ל

מדד מועסקים

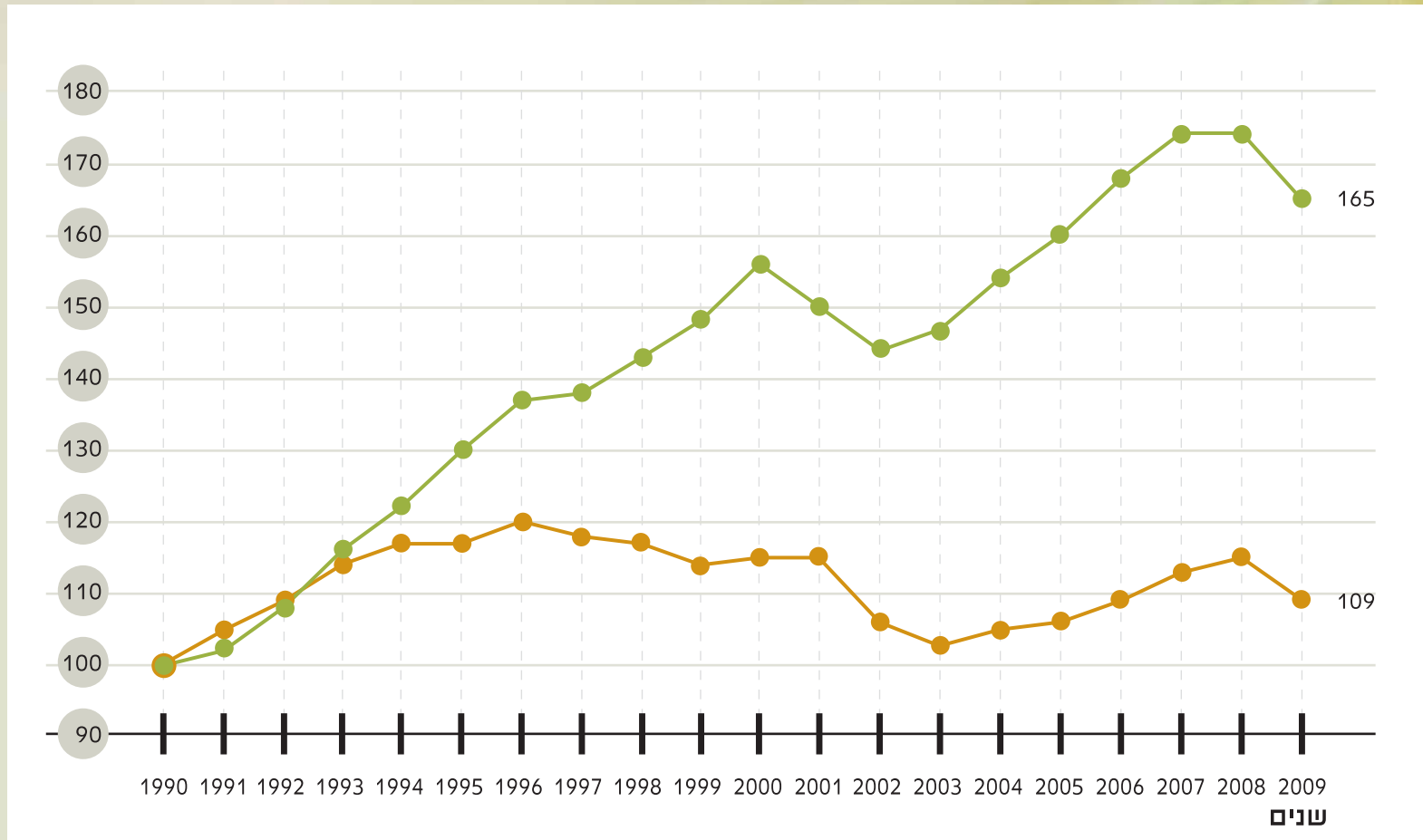
(100=1990)

בהשוואה למדדי המכירות והיצוא, בהם יש מתאם רב בין התעשייה הקיבוצית לתעשייה הישראלית, במדד המועסקים קיים שוני ברור בין שתי התעשיות. ניתן להבחין בשני מרכיבים עקריים היוצרים את הפער:

1. גידול ניכר בהעסקת עובדים בתעשייה הקיבוצית בין השנים 93-00. בתקופה זו חלה החלשות ניכרת של המגבלות האידיאולוגיות על העסקת עובדים שכירים, דבר שאפשר את הרחבת כוח האדם.
2. הבדלים בעוצמת הפגיעה של חשבר 2001-2003 וקצב ההתאוששות ממנו. התעשייה הקיבוצית צלחה את החשבר טוב יותר מכלל התעשייה הישראלית.

הסבר אפשרי נוסף, הוא הערכת חסר של מספר העובדים המועסקים על ידי התעשייה הקיבוצית במפעליה בחו"ל.

ללא פעילות חו"ל.

● תעשייה ישראלית
● תעשייה קיבוצית

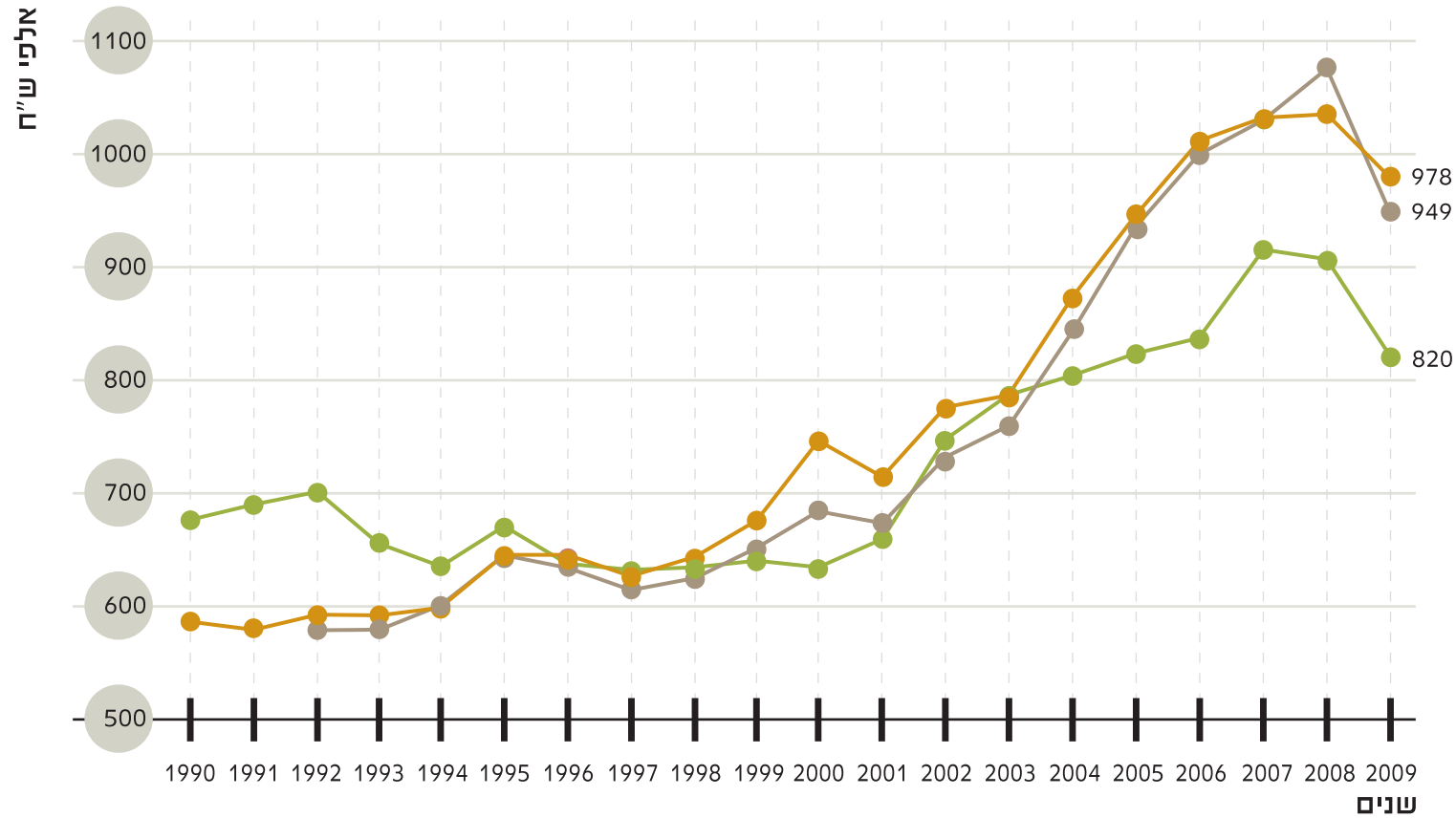

פדיון לעובד

(אלפי ש"ח לשנה)

בשנת 2009 רשמה התעשייה הקיבוצית ירידה של קרוב ל-10% בפדיון לעובד. בתעשייה הישראלית נרשמה ירידה של 6%. ללא הייטק רשמה התעשייה הישראלית ירידה של כ-12%. נציין שבמידה וקיימת הערכת חסר של מספר עובדי התעשייה הקיבוצית במפעלי יצור בחו"ל, הרי שבנתוני הפדיון לעובד שלה נוצרת הטיה כלפי חטה.

ללא פעילות חו"ל.

● תעשייה ישראלית
● תעשייה קיבוצית
● תעשייה ישראלית ללא הייטק

מספר עובדים		סה"כ פדיון מליוני ש"ח		מספר המפעלים	סוג המפעל
2009	2008	2009	2008		
363	396	2,561	2,963	3	מכוני תערובת
2,640	2,174	2,192	2,109	5	גידול, שחיטה ועיבוד עופות
939	864	829	754	13	מיון, קירור ושיווק פירות וירקות
10,307	10,153	1,208	1,167	35	מפעלים אחרים
14,249	13,587	6,790	6,993	56	סה"כ

כדיון ועובדים במפעלים האזוריים

תחומי העיסוק המקוריים של המפעלים האזוריים - יצור מזון לבע"ח, עיבוד ושיווק של תוצרת חקלאית - משתייכים על פי סיווג הלמ"ס לתחום החקלאות. תחומי הפעילות הנוספים שאליהם נכנסו המפעלים בשנים האחרונות מסווגים ברובם לענף השרותים. מכאן שמרבית פעילותם של המפעלים האזוריים איננה נכללת בסטטיסטיקה הארצית בענף התעשייה.

בשנת 2009 הגיע היקף הפעילות הכולל של המפעלים האזוריים ל-6.8 מיליארד ש"ח, 17.7% מתוכם מפעילויות לא חקלאיות.

חלק מהפעילויות מוחזקות בשותפות עם גורמים חיצוניים. עובדי הסיעוד מהווים כ-65% מהמועסקים במפעלים האזוריים.

אחוזים	עובדים	אחוזים	מכירות	אזור
2.1%	640	1.8%	458	רמת הגולן
15.6%	4,822	18.0%	4,583	קו העימות
10.8%	3,334	8.6%	2,177	א'-צפון
18.0%	5,562	16.7%	4,239	א'-דרום
46.3%	14,358	45.1%	11,457	סה"כ אזור עדיפות א' ¹
2.0%	606	3.0%	769	קו תפר ²
17.9%	5,551	15.4%	3,923	ב'-צפון
5.6%	1,742	6.2%	1,574	ב'-דרום
23.5%	7,293	21.6%	5,497	סה"כ אזור עדיפות ב'
28.2%	8,726	30.2%	7,669	אזור ג'
100.0%	30,983	100.0%	25,392	סה"כ

¹ כולל רמת הגולן וקו עימות
² מפעלים באזור ג' הסמוכים לקו התפר

התפלגות ההכנסות ומספר העובדים בתעשייה הקיבוצית לפי אזורי עדיפות לאומית

מפעלי התעשייה הקיבוצית פרושים לכל אורכה של מדינת ישראל. 75% מהם ממוקמים באזורי פריפריה. התעשייה הקיבוצית מעסיקה באזורי הפריפריה למעלה מ-21 אלף עובדים.

ללא פעילות חו"ל.
 ללא מפעלים אזוריים.

פעילות ופעילים

איגוד התעשייה הקיבוצית מייצג את מפעלי התעשייה הקיבוציים (המהווים את הבסיס הכלכלי העיקרי של הקיבוצים) במוסדות מדינה ואצל גורמי משק וכלכלה. איגוד התעשייה הקיבוצית מעורב בתהליכים כלכליים בארץ הנוגעים לתעשייה.

איגוד התעשייה הקיבוצית פועל לקידום האינטרסים של התעשייה בישראל יחד עם התאחדות התעשיינים.

איגוד התעשייה הקיבוצית הינו ארגון הגג של מפעלי התעשייה בקיבוצים, במושבים השיתופיים ושל המפעלים האזוריים.

איגוד התעשייה הקיבוצית הוקם בשנת 1962, ומייצג כיום קרוב ל-300 מפעלי תעשייה.

השנה נחתם הסכם מיזוג בין התאחדות התעשיינים ואיגוד התעשייה הקיבוצית במסגרתו הצטרפו המפעלים בקיבוצים כאיגוד לחברות בהתאחדות התעשיינים.

מפעלי התעשייה הקיבוצית פרושים על פני כל הארץ. מרביתם ממוקמים באזורי הפריפריה.

התעשייה הקיבוצית פועלת בעיקר בענפי התעשייה המסורתית. התעשייה הקיבוצית מאופיינת בנאמנות גבוהה, במחויבות של העובדים (חלקם חברי הקיבוצים) למקום עבודתם, בפיתוח היצוא, בחדשנות וברמה ניהולית גבוהה.

תחומי הפעילות של איגוד התעשייה הקיבוצית

- ייצוג התעשייה הקיבוצית וטיפול בועדות ומשרדי ממשלה בנושאים הקשורים לחוקים, תקנות ותקציבים לתעשייה.
- קשר שוטף עם מקבלי החלטות בתחומים הקשורים לתעשייה.
- סיוע בקבלת תמיכה למחקר ופיתוח מלשכת המדען הראשי.
- קידום הייצוא באמצעות מכון היצוא והנספחים הכלכליים והמסחריים בחו"ל.
- פעילות להשבחת המוניטין של התעשייה הקיבוצית.
- טיפול בבעיות תקינה.

להשגת יעדים אלו מקיים איגוד התעשייה הקיבוצית קשרי גומלין הדוקים עם חברי כנסת, שרים ומשרדי ממשלה בכלל ומשרד התמ"ת על כל יחידותיו בפרט, התאחדות התעשיינים, מכון היצוא, מכון התקנים, הרשפ"ת, הנספחים הכלכליים והמסחריים של ישראל בשגרירויות ברחבי העולם ולשכות המסחר.

עובדי איגוד התעשייה הקיבוצית

יונתן מלמד (רמת יוחנן) - יו"ר

עמוס רבין (יקום) - מנכ"ל

נחמיה הן (עין חרוד איחוד) - אגף טכנולוגי, מדען ראשי, מכון התקנים, שותפויות וגיוסי הון

עמוס שלו (עברון) - אגף יצוא ומינהלת הקמת מפעלים חדשים

רוני בוכמן (געש) - אגף הדרכה, משאבי אנוש והשתלמויות

שלומית ארבל (אורנית) - אגף כלכלה

נורית גנני (מעלה החמישה) - מנהלת לשכה

מתילדה אנקרי (תל אביב) - הנהלת חשבונות

